

POHÁDKY BOŽENY NĚMCOVÉ

„Mám v knihovně různá vydání pohádek Boženy Němcové. Nádherně vypravená, s krásnými obrázky, ale čtu si její pohádky jenom ty staré, rozpadávající se knížky. Ze zažloutlých stránek vzlétají milé věty.“ František Hrubín

Historie vzniku pohádek je pestrá a dlouhá. Částečně ji zachycuje i drobná výstavka určená žákům Středního učiliště v Domažlicích instalovaná v knihovně školy. Vedle K.J.Erbena, který pořídil dva soubory pohádek Sto prstonárodních pohádek a pověstí slovanských v nářečích původních (1864) a Vybrané báje a pověsti jiných větví slovanských (1869) vynikala jako sběratelka a vypravěčka pohádek zejména Božena Němcová. V letech 1845-1847 vydala **Národní báchorky a pověsti**, obsahující 76 pohádek, volně vyprávěných na základě lidových motivů. Její pozdější sbírka **Slovenské pohádky a pověsti** (1857-58) více vychází z lidových předloh. Němcová své pohádky aktualizuje- její pohádky souvisí s konkrétní dobovou situací, dovede obratně využít lidové moudrosti, má víru v konečné vítězství pravdy a spravedlnosti nad lží a bezprávím. Staví se v nich proti zbytečné knižní učenosti a proti pohrdání mateřským jazykem. Svým postavám s oblibou dává slovanská jména (Jaromil, Krasomil), hlavními hrdinkami jsou často ženy (např. Chytrá horákyně, O dvanácti měsíčkách). Upravuje lidové podání pohádek, má lyričtější, tvořivý přístup, typizuje postavy a prostředí. Tematicky by je bylo možné rozdělit na pohádky fantastické (O zlatém kolovrátku či Moudrý zlatník), strašidelné (O tajemných silách a vílách, Noční stráž), dětské (O perníkové chaloupce nebo O Smolíčkovi), zvířecí (O kohoutkovi a slepičce a O Neposlušných kůzlátkách), pohádky satirické a novelistické bez nadpřirozených sil (Kdo je hloupější, Chytrá horákyně), legendy (O Pánubohu) a pověsti (Silný Ctibor). Z dalších osobností, které se na Chodsku pohádkou zabývaly, bych uvedl J.Fr.Hrušku (1917-26) a J.Š.Baara (1922).

Jisté je, že pohádky představují v psychickém vývoji dítěte nezastupitelný fenomén i v 21. století. To nás dospělé zavazuje k tomu, abychom k říši pohádek přistupovali citlivě a s úctou a hlavně dětem a vnoučatům pohádky četli.

IVAN NIKL